

Koncepcje kształcenia w świadomości *homeschoolersów*

Edukacja domowa jako dynamicznie, a w ostatnim czasie skokowo (z powodu pandemii COVID-19) rozwijające się zjawisko przykuwa coraz większą uwagę społeczną, a także badaczy z kręgu różnych nauk, zwłaszcza zaś nauk społecznych, w tym pedagogów. Rozliczne (już) publikacje na temat edukacji domowej wskazują na motywy rozpoczęcia edukacji domowej, tego jak ona przebiega w rodzinach, jakie ma konsekwencje edukacyjne (zwłaszcza co do osiągnięć akademickich *homeschoolersów*). Zmieniające się oblicze świata społecznego wymaga ciągłego jego redefiniowania, stąd aktualnym stają się pytanie o dominację liberalizmu bądź komunitaryzmu w stosunkach społeczno-politycznych. Mają one swoje znaczenie w postaci lokowania indywidualizmu bądź indywidualizacji w przestrzeni edukacyjnej, w tym *homeschoolingowej*.

Celem przygotowanej dysertacji było rozpoznanie koncepcji kształcenia w świadomości *homeschoolersów*. Konceptualizacja tychże wyłoniona została za pomocą wywiadu fenomenograficznego przeprowadzonego z grupą 17 rodzin realizującym edukację domową w Polsce. Odpowiedzi na postawione pytania badawcze dostarczają danych na temat tego, w jaki sposób *homeschoolersi* konstruują-organizują i realizują proces kształcenia oraz-jakie ma to konsekwencje. Istotnymi elementami *homeschoolerskich* koncepcji kształcenia są ich źródła oraz cele, jakie stawiają sobie podmioty edukacji domowej. Następnie niezbędnym było określenie tego, jak *homeschoolersi* konstruują swoje koncepcje kształcenia. Oprócz tego, istotnym był sam przebieg procesu kształcenia-wyłonienie metod, form i środków dydaktycznych oraz wyłonienie grup konsekwencji wynikających z przyjętych koncepcji kształcenia.

Analiza zgromadzonego materiału badawczego pozwoliła na ukazanie koncepcji kształcenia jako podmiotowych (zgodnie z koncepcją *podmiotu małego*) pedagogii potocznych. *Homeschoolersi* posługując się własną wiedzą i doświadczeniem oraz opracowaniami naukowymi na temat edukacji domowej (i nie tylko) bardziej lub mniej świadomie, ale na pewno refleksyjnie „opracowują” swoje koncepcje kształcenia. To, jaką przyjmą one postać zależy nie tylko od źródeł i stawianych celów, ale jest także wynikiem traktowania edukacji domowej w sposób holistycznie-nieoderwanej od codziennego życia i rodziny w ogóle, a więc zależnej od jej wewnętrznych uwarunkowań. Mimo korzystania z pomocy osób z zewnątrz (w tym profesjonalnych nauczycieli) nie tracą one swojej rodzinnej istoty. Doświadczenie edukacji domowej przez *homeschoolersów* znajduje swoje odniesienia zarówno do filozofii społeczno-politycznej liberalizmu oraz komunitaryzmu, z tym, że ich praktyka edukacji domowej nie wykazuje tendencji indywidualistycznych.

Education concepts in Homeschoolers' perception

Homeschooling increases (especially with COVID-19 context) shows that it is a phenomenon in progress. Because of that many researchers are interested in this topic; including pedagogues (academics). Many reports about homeschooling indicate, why people choose homeschooling, how the learning process is going and what kind of consequences it brings for family: parents and children—especially academic achievements. Because of social changes it is required to ask about liberalism or communitarianism connections with education (and homeschooling too).

The aim of this dissertation is diagnosis of Homeschoolers' education concepts. To get this I interviewed 17 families of Homeschoolers in Poland (I chose a phenomenography's methodology). They answered about few major issues—how they build and follow their educational concept and what consequences it brings. Moreover to know where hearts of their concepts, the educational aims, resources and educational strategies/methods.

The analysis of data portrays that Homeschoolers' educational concepts are likely to be a minor entity's concept with colloquial pedagogies. Homeschoolers use their own experiences, knowledge to build their own educational concept, but also they are choosing some *special* resources (like books about homeschooling or other, i.e. academic). Some influence for this building process have Homeschoolers' beliefs that homeschooling is a holistic practice, where education and family life are inseparable—homeschooling is not the only purely pedagogical practice, an alternative to education at school, but it's really close to family's life. Home education practice presents that even when Homeschoolers find some teachers to teach their children, homeschooling still is close to their home life. Homeschooling has some references to liberalism or communitarianism ideology, but in assume parents don't present individualization tendency (in liberal meaning).